

COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN MESTSTOFFENWET CDM

Jaarverslag 2017

Gerard Velthof, Wageningen Environmental Research

1. Inleiding

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) is op verzoek van het (toenmalige) ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)¹ in het najaar van 2003 ingesteld. De taak van de CDM is om het ministerie van LNV te adviseren over de wetenschappelijke onderbouwing van het mest- en ammoniakbeleid en over gewenste aanpassingen van aannames, regels, normen, en forfaits in de Meststoffenwet. De CDM kan, in overleg met het ministerie van LNV, ten behoeve van de klankbordfunctie, themadagen organiseren met het bedrijfsleven. Gelet op de taak ressorteert de CDM onder de unit Wettelijke Onderzoekstaken (WOT) Natuur & Milieu van Wageningen Research.

De adviezen van de CDM dienen de basis te zijn voor de inhoudelijke onderbouwing van het beleid. De samenstelling, kwaliteit en werkwijze van de CDM moeten er borg voor staan dat de inhoudelijke onderbouwing, van dat deel van het mest- en ammoniakbeleid waarover de CDM heeft geadviseerd, niet ter discussie wordt gesteld. Dit vereist dat de CDM transparant werkt, onafhankelijk en breed van samenstelling is en wetenschappelijk gezaghebbend is.

¹ De naam Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is eind oktober 2017 weer ingevoerd. Daarvoor (2014-2017) viel het landbouw onder het ministerie van Economische Zaken (EZ). Tussen 1935 en 2014 was het ministerie een zelfstandige overheidsorganisatie (en vanaf 2017 dus weer), maar met verschillende taken en onder verschillende namen:

1935-1945: ministerie van Landbouw en Visserij

1945-1959: ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening

1959-1989: ministerie van Landbouw en Visserij

1989-2003: ministerie Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV).

2003-2010: ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

2010-2014: ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI).

2. De samenstelling van de CDM

De CDM is een wetenschappelijke commissie met vertegenwoordigers uit de expertisevelden plantaardige en dierlijke productiesystemen, bodem en nutriëntenmanagement, mestverwerking, economie, bestuur en milieu. De Commissie heeft zes leden, een secretaris en één adviseur (zie onderstaande Samenstelling Commissie).

Huidige samenstelling van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet.

Leden	Dierlijke productiesystemen	Prof.dr.ir. W.H. Hendriks Wageningen Universiteit
	Plantaardige productiesystemen	Prof.dr.ir. P.C. Struik Wageningen Universiteit
	Milieu-economie	Prof.dr. H. Verbruggen Vrije Universiteit Amsterdam
	Bestuur en governance	Prof.dr. J.F.D.B. Wempe Vrije Universiteit Amsterdam
	Mestverwerking en bioraffinage	Prof. dr.ir. E. Meers Universiteit Gent
	Bodem en nutriëntenmanagement	Prof.dr.ir. O. Oenema (tevens voorzitter) Wageningen Universiteit
Secretaris		Dr.ir. G.L. Velthof Wageningen Environmental Research
Adviseur	Planbureau voor de Leefomgeving	Dr.ir. J.J.M. van Grinsven PBL, Bilthoven

3. De coördinatiegroep

De coördinatie van de werkzaamheden en de afstemming met het ministerie van LNV wordt uitgevoerd door de coördinatiegroep. De coördinatiegroep wordt gevormd door de voorzitter en de secretaris van de CDM, een beleidsadviseur van LNV-directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit (tot 1 augustus 2017 M. van Rietschoten; daarna S. van Winden) en een kennisadviseur van EZ-directie Agrokennis en Natuur (L. Oprel).

De coördinatiegroep is in 2017 slechts één keer bij elkaar geweest, waarbij ook F. Kooijman hoofd van Programma mest van LNV aanwezig was. De reden van het gering aantal bijeenkomsten zijn personele wisselingen op het ministerie en agendaproblemen. Wel is geregeld via email en via bilateraal overleg de voortgang van lopende activiteiten (inclusief die van de werkgroepen) besproken, alsmede de planning. De coördinatiegroep heeft de begroting van de CDM en haar werkgroepen gemaakt en heeft de financiële uitputting bewaakt. De coördinatiegroep heeft daarnaast frequent contact per email en telefoon.

Tijdens de plenaire bijeenkomst op het ministerie is ook over de toekomst van de CDM gesproken. Kooijman heeft de wensen van het ministerie richting CDM aangegeven en het belang van onafhankelijk wetenschappelijk advies door de CDM benadrukt. Hij vraagt de CDM om voor te sorteren op een toenemende rol in het mestbeleid van de Kaderrichtlijn Water en op een herziening van de huidige wettelijke stelsels van het mestbeleid

4. Werkgroepen en activiteiten

Onder de CDM ressorteren specialistische werkgroepen die op ad hoc basis worden samengesteld, al naar gelang het onderwerp van studie. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van de CDM in 2017.

Harmonisatie Ammoniakemissie (NEMA)

Samenstelling

G.L. Velthof (voorzitter, Wageningen Environmental Research), H. Luesink (Wageningen Economic Research), C. Van Bruggen (CBS), J. Huijsmans (Wageningen Plant Research), K. Groenestein (Wageningen Livestock Research), J. van der Kolk (secretaris, Wageningen Environmental Research), S. van der Sluis (PBL), S. Oude Voshaar (RIVM) en J. Vonk (RIVM).

Activiteiten

De uitgangspunten voor de berekeningen van de gasvormige emissies in 2016 zijn opgesteld en de rapporten over de emissies in 2014 en 2015 zijn opgeleverd.

In de jaarlijkse NEMA-rapportage wordt een hoofdstuk opgenomen over de monitoring van generieke maatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Op 27 oktober 2017 is het model NEMA uitgelegd aan Nevedi, LTO, NZO, Agrifirm en ForFarmers, in het kader van de programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Door middel van voermaatregelen moet de ammoniakemissie in 2030 met 3 kton zijn gereduceerd ten opzichte van 2013.

Producten

Bruggen, C. van, A. Bannink, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis, G.L. Velthof & J. Vonk (2017). Emissies naar lucht uit de landbouw in 2014. Berekeningen met het model NEMA. Wageningen, WOT Natuur & Milieu, WOT-technical report 90. 96 pp.

Bruggen, C. van, A. Bannink, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis, G.L. Velthof & J. Vonk (2017). Emissies naar lucht uit de landbouw in 2015. Berekeningen met het model NEMA, WOT-technical report 98, 138 pp.

Onderhoud dierlijke forfaits

Samenstelling werkgroep

Wisselend, afhankelijk van de vraag.

Activiteiten

Er zijn vijf adviezen opgeleverd, waarvan drie adviezen met een actualisatie van forfaits uit de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (Bijlagen I en J en het mestopslag forfait voor categorie 551 schapen). Verder is een advies opgeleverd over forfaits van nieuwe landbouwdieren (wormen, insecten en vissen) en een advies over verschillen in definities en forfaits tussen vaste mest en potstalmest.

Producten

1701343 CDM-advies 'Mestopslagforfait voor categorie 551 schapen'

1716184 CDM-advies 'Regels en forfaits nieuwe landbouwhuisdieren'

1716187 CDM-advies 'Actualisatie Bijlage J (Forfaitaire opbrengst en mineralengehalten ruwvoer en enkelvoudig diervoer) van de URM'

1716195 CDM-advies 'Actualisatie Bijlage I (Forfaitaire mineralengehalten in dierlijke mest) van de URM'

1716199 CDM-advies 'Verschillen tussen vaste mest en potstalmest'

Toetsing Stoffen

Samenstelling

T.A. van Dijk (NMI, voorzitter), L. de Poorter (RIVM), en P.A.I. Ehlert (Wageningen Environmental Research, secretaris)

Activiteiten

Er zijn vijf verzoeken beoordeeld in het kader van toetsing stoffen en co-vergiftigingsmaterialen: één negatieve beoordeling, twee positief en twee adviezen zijn nog in behandeling. De adviezen zijn vertrouwelijk en worden niet gepubliceerd op de CDM-website.

Producten

Vijf adviezen in het kader van toetsing stoffen en co-vergiftigingsmaterialen:

- Verzoeknummer 90. Reststroom VGI, zuiveringslib: negatief
- Verzoeknummer 91. Reststroom zoutwinning: positief
- Verzoeknummer 92. Reststroom bewerking reststroom biodieselproductie: positief

Nog in behandeling:

- Verzoeknummer 93. Reststroom bewerking dierlijke mest met behulp van een ammoniakstripper: Geen oordeel, in afwachting van de beleidsbeslissing of de stof onder de definitie dierlijke mest ressorteert.
- Verzoeknummer 94. Reststroom bewerking citrusschillen: in behandeling

Ad hoc vragen in kader meststoffenwet

Samenstelling

P.A.I. Ehlert, O. Oenema en G. Velthof (Wageningen Environmental Research) en, afhankelijk van de vraag, andere WUR-onderzoekers

Activiteiten

Er zijn vijf ad-hoc vragen beantwoord inzake plaatsing van afval- en reststoffen in bijlage Aa van de uitvoeringsregeling:

- Fipronil in mest (EZ/LNV)
- Cadmiumreductie in fosfaatkunstmest (EZ/LNV)
- Spuiloog chemische industrie (EZ/LNV en NVWA)
- Organische fractie van bewerking van afgewerkte luiers (EZ/LNV)
- Biomassa bestaande zaagsel/houtige biomassa (EZ/LNV)

Pilot NIRS

Samenstelling

P. Hoeksma (Wageningen Livestock Research), A. Aarnink, R. van de Zedde (Wageningen Food & Biobased Research), J. Schröder (Wageningen Plant Research), G. Velthof (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Near Infra Red Spectroscopy (NIRS) is een snelle en non-destructieve analysemethode die in theorie ook organische stof, stikstof en fosfaat in dunne mest kan bepalen. De 'proof-of-principle' is op het laboratorium vastgesteld. Het doel is nu om deze analysemethode, op basis van sensortechnologie, toe te passen op vrachtauto's die dunne mest transporteren. Daarmee zou zonder monsternamen online het stikstof- en fosfaatgehalte in dierlijke mest kunnen worden gemeten, maar een praktijktest heeft nog niet plaatsgevonden.

De pilot is in 2016 uitgevoerd onder begeleiding van de CDM. De resultaten zijn besproken met de deelnemers aan de pilot: Veenhuis, Vlastuin, John Deere en Eijkelkamp. Het advies is in 2017 opgeleverd.

Producten

1719219 CDM-advies 'NIRS-bepalingsmethoden dunne mest'

Mestverwerkingspercentages

Samenstelling

C. van Bruggen (CBS), H. Mulder (RVO), O. Oenema (Wageningen Environmental Research).

Activiteiten

De CDM heeft een advies opgesteld over mestverwerkingspercentages in 2018 voor de regio's Zuid, Oost en Overig. Op basis van verschillende scenario's en uitgangspunten zijn de mestverwerkingspercentages berekend.

Producten

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (2017). Advies 'Mestverwerkingspercentages 2018'. Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical (in druk)

Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer

Samenstelling

S. de Campeneere (ILVO, Vlaanderen), F. van der Schans (CLM), J. de Wit (Louis Bolk Instituut), R. Schils (Wageningen Environmental Research), O. Oenema (Wageningen Environmental Research) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research).

Activiteiten

De CDM heeft in 2016 een advies gegeven over de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de KringloopWijzer als beleidsinstrument voor de berekening van de stikstof- en fosfaatproductie in mest en het mestoverschot op melkveebedrijven. De CDM heeft daartoe het concept-rapport "Toetsing van de KringloopWijzer" beoordeeld. Op basis van de aanbevelingen in het advies hebben de auteurs van het voornoemde concept-rapport aanvullende statistische analyses uitgevoerd en het rapport aangepast. De CDM heeft ook het aangepaste rapport beoordeeld.

Daarnaast heeft de CDM advies gegeven over de borging van de Kringloopwijzer, op basis van een review van twee rapporten van Wageningen Livestock Research.

Producten

1714619 Tweede CDM-advies 'Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer'

1701344 CDM-advies 'Borging KringloopWijzer'

Adviezen in het kader van het Zesde ActieProgramma Nitraatrichtlijn

Samenstelling

Wisselend, afhankelijk van advies.

W. van Dijk (Wageningen Plant Research), J. de Haan (Wageningen Plant Research), R. Postma (NMI), J. Schröder (Wageningen Plant Research), J. Middelkoop (Wageningen Livestock Research), R. Schils (Wageningen Environmental Research), G. Velthof

(Wageningen Environmental Research), en O. Oenema (Wageningen Environmental Research).

Externe reviewers: J.W. van Groenigen (Wageningen Universiteit), D. Fraters (RIVM) en W. Bussink (NMI).

Activiteiten

In 2017 heeft het ministerie van EZ/LNV het Zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn opgesteld, in overleg met de sector en de Europese Commissie. Het ministerie heeft hierbij voor verschillende onderwerpen advies gevraagd aan de CDM. Het gaat hierbij om scheuren van grasland, vanggewassen en groenbemesters, werkingscoëfficiënt, gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat, rijenbemesting, relatie organische stof en nitraatuitspoeling en criteria voor organischestofrijke meststoffen.

Producten

1707454 CDM-advies ‘Scheuren en herinzaai grasland’

1705130 CDM-advies ‘Werkingscoëfficiënt graasdiermest’

1705577 CDM-advies ‘Groenbemesters’

1706449 CDM-advies ‘Fosfaatgebruiksnormen en gewasopbrengsten’

1716176 CDM-advies ‘Uitruil stikstofruimte tussen bedrijven met grasland die enkel maaien en bedrijven die ook weiden’

1716181 CDM-advies ‘Effecten van rijenbemesting bij maïsgewassen op nitraatuitspoeling’

1716204 CDM-advies ‘Relatie organische stofgehalte in de bodem en nitraatuitspoeling’

1716206 CDM-advies ‘Aanpassing stikstofgebruiksnormen aan stijging gewasopbrengsten’

1733291 CDM-advies ‘Criteria voor en samenstelling van organischestofrijke meststoffen’

1733887 CDM-advies ‘Aanvullende vragen Groenbemesters’

Beoordeling alternatieve mesttoedieningssystemen

Samenstelling

Toetsing alternatieve mesttoedieningstechnieken: W. Bussink (NMI), R. Wichink Kruit, P. Demeyer en G. Velthof (CDM, Wageningen Environmental Research).

Borging alternatieve mesttoedieningstechnieken: H. Krebbers (Delphy), J. Huijsmans (Wageningen Research), W. Bussink (NMI), R. Wichink Kruit (RIVM), G. Velthof (CDM, Wageningen Research).

Activiteiten

Voor grasland gelegen op klei- en veengrond is het vanaf 1 januari 2018 in beginsel niet langer toegestaan om drijfmest of vloeibaar zuiveringsslib op de bodem toe te dienen. Alternatieve mesttoedieningssystemen kunnen door de overheid worden toegestaan voor gebruik in de praktijk, mits de effectiviteit is aangetoond. Aan deze alternatieve systemen wordt de eis gesteld dat de ammoniakemissie tijdens het uitrijden van de drijfmest vergelijkbaar of lager is dan die bij gebruik van een zodenbemester (onder vergelijkbare omstandigheden). Het ministerie van EZ/LNV heeft de CDM gevraagd om de emissiereductie van vijf alternatieve mesttoedieningstechnieken te beoordelen.

Daarnaast heeft het ministerie gevraagd een advies op te stellen over de borging van het gebruik en de adequate werking van alternatieve mesttoedieningssystemen voor sleepvoet en sleufkouter.

Producten

1719217 CDM-advies 'Beoordeling alternatieve mesttoedieningssystemen'

1716236 CDM-advies 'Borging alternatieve mesttoedieningssystemen'

Export van dierlijke mest

Samenstelling

Het concept-advies is opgesteld door O. Oenema (Wageningen Environmental Research), mede op basis van gesprekken met leden van de TaskForce Mest- en Mineralenverwaarding, en een workshop met vertegenwoordigers van de landbouwsectoren in Nederland. Concepten zijn gereviewd door de leden van de CDM, P.A.I. Ehlert, O.F. Schoumans en G.L. Velthof van Wageningen Environmental Research.

Activiteiten

Het ministerie van EZ/LNV heeft de CDM advies gevraagd over het professionaliseren van de mestexport, als onderdeel van de sinds 2014 verplichte mestverwerking.

Ten behoeve van dit advies is een discussiebijeenkomst over mestexport georganiseerd in Wageningen op 3 mei 2017. Er waren 17 deelnemers (4 CDM-leden, 2 onderzoekers en 11 vertegenwoordigers van sector, oa. Cumela, LTO, NPV, Nevedi, NAJK, Kumac, Memon en Delphi).

Producten

1716209 CDM-advies 'Export van Dierlijke Mest'

Kortingspercentage fosfaatrechten

Samenstelling

Het advies is opgesteld door G.L. Velthof (Wageningen Environmental Research) en O. Oenema (Wageningen Environmental Research) op basis van informatie verstrekt door RVO.nl.

Activiteiten

Het ministerie van EZ/LNV heeft de CDM gevraagd advies uit te brengen over de hoogte van het kortingspercentage op de fosfaatrechten, zodat de fosfaatproductie onder het sectorale fosfaatplafond voor melkvee blijft. CDM heeft het kortingspercentage berekend op basis van gegevens van RVO.nl.

Het advies is op 7 juli 2017 in Den Haag toegelicht aan de Rabobank, LTO, NMV, NAJK, NZO, Zuivel.nl/Friesland Campina en Nevedi.

Producten

1715646 CDM-advies 'Kortingspercentage fosfaatrechten'

Beoordeling derogatie-opties

Samenstelling

Het concept-advies is opgesteld door G.L. Velthof en O. Oenema (Wageningen Environmental research) en het concept advies is gereviewed door W. Bussink (NMI), D. Fraters (RIVM), Th. Vellinga (Wageningen Livestock Research) en W. van Dijk (Wageningen Plant Research).

Activiteiten

Een van de maatregelen uit de Nitraatrichtlijn is dat er maximaal 170 kg stikstof (N) per ha via dierlijke mest mag worden toegediend aan landbouwgrond. Lidstaten mogen hiervan afwijken (derogatie), mits er geen afbreuk wordt gedaan aan het bereiken van de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn. Het ministerie van EZ/LNV heeft de CDM gevraagd om de milieueffecten van de voorgelegde derogatie-opties te beoordelen. De CDM heeft een deskstudie uitgevoerd waarin de verschillende derogatie-opties zijn beoordeeld.

Producten

1727740 CDM-advies 'Beoordeling derogatie-opties'

Nitraatuitspoeling op melkveebedrijven bij gebruik van kunstmest en runderdrijfmest

Samenstelling

Dit advies is opgesteld door de CDM-leden.

Activiteiten

Op verzoek van het ministeries van EZ/LNV heeft de CDM een advies opgesteld over de ‘Nitraatverliezen op grasland en maisland bij gebruik van kunstmest en runderdrijfmest’.

Producten

1732345 CDM-advies ‘Nitraatverliezen op grasland en maisland bij gebruik van kunstmest en runderdrijfmest’.

Juridisch instrumentarium KRW-maatregelen

Samenstelling

G.L. Velthof, F. Kistenkas, P. Groenendijk, E. van Boekel en O. Oenema (Wageningen Environmental Research) en diverse experts van waterschappen en de ministeries van LNV en I&M

Activiteiten

In de “Evaluatie Meststoffenwet” wordt geconcludeerd dat de doelstellingen met betrekking tot stikstof- en fosforconcentraties in grond- en oppervlaktewater met de huidige inzet naar verwachting niet worden gehaald in de komende jaren. De Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater is in het leven geroepen om een impuls te geven aan de extra gezamenlijke inspanningen om de doelen te halen. De vraag hierbij is of er voldoende doelmatig inzetbaar juridisch instrumentarium is en of er aanvullend instrumentarium nodig is, zowel voor rijksoverheid als regionale partijen. De CDM heeft op verzoek van een projectgroep bestaande uit Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM), RBO Rijn-Oost, IPO (Interprovinciaal Overleg), UvW (Unie van Waterschappen) en de ministeries I&M/I&W en EZ/LNV een studie uitgevoerd naar de wijze waarop het bestaande juridisch instrumentarium wordt benut voor de vermindering van stikstof- en fosforconcentraties in grond- en/of oppervlaktewateren.

De opdracht en twee concept rapportages zijn in 2017 met de projectgroep besproken. Het rapport wordt begin 2018 gereviewed door dr Ge van Eertwegh (KnowH2O), dr Gerard Ros (NMI-Agro), Marleen van Rijswijk (Universiteit Utrecht) en Simon Handgraaf (Colibri-advies).

Producten

Velthof, G.L., F.H. Kistenkas, P. Groenendijk, E.M.P.M. van Boekel en O. Oenema
Inzetbaarheid wettelijk instrumentarium voor KRW-maatregelen. WOt-rapport (Concept).

Reviews

De volgende rapporten zijn gereviewed:

A.E.J. Hooijboer e.a. Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2015. RIVM Rapport RIVM rapport 2017-0038

Addendum Nitraatrichtlijnrapport van RIVM' D. Fraters et al. Landbouwpraktijk en waterkwaliteit in Nederland; toestand (2012-2014) en trend (1992-2014). Resultaten van de monitoring voor de Nitraatrichtlijn. RIVM Rapport 2016-0076

Producten

1707026 CDM-review 'Addendum Nitraatrichtlijnrapport van RIVM'

5. Adviezen van de CDM aan het ministerie van EZ/LNV

Hieronder staat een overzicht van de adviezen die het CDM in 2017 aan het ministerie van EZ/LNV heeft gegeven. Een kopie van deze adviezen is beschikbaar op de website van de CDM via: <http://www.cdm.wur.nl/>

CDM-adviezen 2017:

- 1701343 CDM-advies Mestopslagforfait voor categorie 551 schapen
- 1701344 CDM-advies Borging KringloopWijzer
- 1705130 CDM-advies Werkingscoëfficiënt graasdiermest
- 1705577 CDM-advies Groenbemesters
- 1706449 CDM-advies Fosfaatgebruiksnormen en gewasopbrengsten
- 1707026 CDM-review Addendum Nitraatrichtlijnrapport van RIVM
- 1707454 CDM-advies Scheuren en herinzaai grasland
- 1714619 CDM-advies Tweede advies Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer
- 1715646 CDM-advies Kortingspercentage fosfaatrechten
- 1716176 CDM-advies Uitrui stikstofruimte tussen bedrijven met grasland die enkel maaien en bedrijven die ook weiden
- 1716181 CDM-advies Effecten van rijenbemesting bij maïsgewassen op nitraatuitspoeling
- 1716184 CDM-advies Regels en forfaits nieuwe landbouwhuisdieren
- 1716187 CDM-advies Actualisatie Bijlage J (Forfaitaire opbrengst en mineralengehalten ruwvoer en enkelvoudig diervoer) van de URM
- 1716195 CDM-advies Actualisatie Bijlage I (Forfaitaire mineralengehalten in dierlijke mest) van de URM
- 1716199 CDM-advies Verschillen tussen vaste mest en potstalmest
- 1716204 CDM-advies Relatie organische stofgehalte in de bodem en nitraatuitspoeling
- 1716206 CDM-advies Aanpassing stikstofgebruiksnormen aan stijging gewasopbrengsten
- 1716209 CDM-advies Export van Dierlijke Mest
- 1716236 CDM-advies Borging alternatieve mesttoedieningssystemen
- 1719217 CDM-advies Beoordeling alternatieve mesttoedieningssystemen
- 1719219 CDM-advies NIRS-bepalingmethoden dunne mest
- 1727740 CDM-advies Beoordeling derogatie-opties
- 1732345 CDM-advies Nitraatverliezen op grasland en maisland bij gebruik van kunstmest en runderdrijfmest
- 1733887 CDM-advies Aanvullende vragen Groenbemesters
- 1733291 CDM-advies Criteria voor en samenstelling van organischestofrijke meststoffen
- Er zijn vijf verzoeken beoordeeld in het kader van toetsing stoffen en co-vergistingsmaterialen. Twee verzoeken van toetsing stoffen zijn in behandeling. De

adviezen zijn vertrouwelijk en worden niet gepubliceerd op de CDM-website. Drie opgeleverd adviezen zijn:

- Verzoeknummer 90. Reststroom VGI, zuiveringslib: negatief
 - Verzoeknummer 91. Reststroom zoutwinning: positief
 - Verzoeknummer 92. Reststroom bewerking reststroom biodieselproductie: positief
- Er zijn in 2017 vijf ad-hoc vragen beantwoord van EZ/LNV en NVWA over verschillende aspecten van de meststoffenwet.

6. Correspondentie met Tweede Kamer waarin aan CDM wordt gerefereerd

Kamerbrief 20 februari 2017. DGAN-PAV / 17014694. Betreft SO mestbeleid.

*De percentages verplichte mestverwerking en de verplichting in de Wet grondgebonden groei melkveehouderij zorgen ervoor, dat er in totaal 40,8 miljoen kg fosfaat verwerkt moet worden, om te komen tot evenwicht op de mestmarkt, bij een plaatsingsruimte van 132,4 miljoen kg fosfaat. In het advies over de mestverwerkingspercentages 2017 van de **Commissie Deskundigen Meststoffenwet** wordt in tabel 24 een beschrijving gegeven van de situatie, dat ook met de melkveewetten rekening houdt.*

Kamerbrief 10 maart 2017. DGAN / 17033093. Betreft Reactie twee moties Dijkgraaf c.s. VAO Landbouw- en Visserijraad

*Zoals vaak met uw Kamer besproken, is het doel van de mestverwerkingsplicht om te borgen dat het hele fosfaatoverschot (zijnde de hoeveelheid fosfaat die in een jaar wordt geproduceerd, maar niet binnen de gebruiksnormen kan worden aangewend) wordt verwerkt. Dat wil zeggen dat verantwoord moet worden dat deze hoeveelheid fosfaat buiten de Nederlandse landbouw wordt gebracht. Ik stel de mestverwerkingspercentages jaarlijks vast op basis van een berekening door de **Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM)**. De **CDM** voert de berekening uit op basis van een eerder met betrokken sectorpartijen overeengekomen protocol. De berekening wordt gebaseerd op de meest actuele gegevens over de nationale fosfaatproductie en de plaatsingsruimte van fosfaat binnen de Nederlandse landbouw.*

13 maart 2017. 1e deelbesluit Wob-verzoek over documenten derogatie Nitraatrichtlijn

12 april 2017. 2e deelbesluit Wob-verzoek over documenten derogatie Nitraatrichtlijn

De staatssecretaris van Economische Zaken heeft op 12 april 2017 een besluit genomen op een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het verzoek betreft informatie over Nederlandse plichten krachtens de Nitraatrichtlijn, het op te stellen 6e actieprogramma Nitraatrichtlijn, alsmede onderzoeksrapporten over de Nitraatrichtlijn uit de periode 1 januari 2016 tot heden. De bijgevoegde documenten zijn openbaar gemaakt.

In de documenten zitten enkele adviesvragen aan de CDM.

Kamerbrief 12 juli 2017. DGAN-PAV/17107958. Betreft Generieke korting fosfaatrechten en advies Commissie knelgevallen fosfaatrechten

Advies Commissie van Deskundigen Meststoffenwet

*De **CDM** berekent aan de hand van gegevens van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) over het aantal gehouden stuks melkvee op 2 juli 2015 (de peildatum) en de wettelijk vastgestelde excretieforfaits voor fosfaat de totale fosfaatproductie op de peildatum op 89,4 miljoen kilogram. De forfaitaire fosfaatproductie ligt daarmee 4,5 miljoen kilogram boven het sectorplafond voor melkvee van 84,9 miljoen kilogram. In mijn brief van 3 maart 2016 (Kamerstuk 33 979, nr. 108) heb ik al aangegeven dat de fosfaatproductie in de melkveehouderij op de peildatum het plafond overschreed. De berekeningen uit het advies van de **CDM** bevestigen dit.*

...

Uit de rapportage van de CDM blijkt dat iedere additionele toekenning van 1 miljoen kilogram fosfaatrechten een verboging van het kortingspercentage met 1,5% tot gevolg heeft.

Kamerbrief 7 september 2017. DGAN-PAV/17133062. Betreft: Voortgang en resultaten diverse dossiers mestbeleid

De Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) heeft de rekenregels van de KringloopWijzer wetenschappelijk gevalideerd (criterium 1). De CDM concludeert dat de KringloopWijzer voldoende is getest en voor een deel van de melkveehouderij bruikbaar en betrouwbaar is. De CDM concludeert ook dat de KringloopWijzer de stikstof- en fosfaatexcreties van melkvee licht onderschat. Wageningen Universiteit werkt aan een oplossing hiervoor.

Kamerbrief 6 oktober 2017 DGAN-PAV/17148065. Reactie op het paper van de NAV 'Aanvulling op NAV-visie voor zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn'

De NAV pleit voor aanvullend onderzoek alvorens invulling wordt gegeven aan het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn. De NAV pleit voor een adviesaanvraag aan de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) omtrent de invloed van waterbodems op de eutrofiëring van oppervlaktewateren.

....

Zoals in de bovengenoemde antwoorden op de vragen van het lid Dijkgraaf ook al is aangegeven, is er veel onderzoek uitgevoerd en gaande naar eutrofiëring van oppervlaktewater. Nieuwe inzichten worden verwerkt in de daarbij gebruikte modellen. Het gaat daarbij vaak om zeer specifieke expertise. De expertise van de CDM ligt op het vlak van landbouwkundig handelen in relatie tot verliezen van nutriënten naar bodem en water. Wat er vervolgens met nutriënten in waterlichamen gebeurt, behoort niet tot de kernexpertise en opdracht van de CDM. Ik acht het dan ook niet geëigend en nodig om de CDM om advies te vragen over fosfaat in waterbodems in relatie tot de eutrofiëring van oppervlaktewater.

Kamerbrief 20 december 2017. DGAN-PAV/17200088. Toezeggingen AO zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn 16 november 2017 en stand van zaken mestbeleid

Ik heb de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd om een advies uit te brengen over de te verwachten milieu- en landbouwkundige effecten van deze wensen (zie bijlage). Uit het advies van de CDM volgt dat vanuit milieuoogpunt een iets hogere grasderogatie, een beperkte derogatie voor wintertarwe en ook dunne fractie van gescheiden varkensmest in de derogatie te verantwoorden zijn. Ik zal deze wensen betrekken bij mijn gesprekken met de Europese Commissie over de invulling van de nieuwe derogatie.

....

Tijdens het AO van 16 november jl. heb ik ook toegezegd informatie te sturen over de manier waarop de excretieforfaits in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet tot stand zijn gekomen en op welke informatie deze zijn gebaseerd. De forfeits worden gebaseerd op adviezen van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM). Deze adviezen zijn openbaar beschikbaar op de website van de CDM. De forfeits worden met enige regelmaat herzien. Dit gebeurt als daar een aanleiding toe is (bijvoorbeeld als er nieuwe informatie is ingebracht of als er nieuwe wetenschappelijke inzichten beschikbaar zijn) of omdat er een periodieke herziening wordt gedaan van een tabel. Periodieke herzieningen vinden gewoonlijk elke 3 tot 5 jaar plaats.

...

*Jaarlijks worden de percentages verplichte mestverwerking vastgesteld op basis van actuele gegevens over de nationale fosfaatproductie en de plaatsingsruimte van fosfaat binnen de Nederlandse landbouw. De **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet** heeft voor de vaststelling van de percentages in 2018 een advies opgesteld, dat is gebaseerd op het protocol dat in 2014 is ontwikkeld. Sinds 2016 worden de eisen voor grondgebonden groei van de melkveehouderij in het advies meegenomen.*

Adviezen van de CDM waarnaar wordt gerefereerd in het zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn

CDM (2015), Actualisering methodiek en protocol om de fosfaattoestand van de bodem vast te stellen. WOT-technical report 39, Wageningen Universiteit en Research

CDM (2015), Advies 'Review Stikstofgebruiksnormen voor Graszaad'

CDM (2017), Advies 'Werkingscoëfficiënt graasdiermest'

CDM (2017), Advies 'Effect van rijenbemesting bij maïsgewassen op de nitraatconcentratie van grondwater in het zuidelijk zand- en lössgebied'

CDM (2017), Advies 'Scheuren en herinzaai van grasland'

CDM (2017), Advies 'Groenbemesters'

CDM (2017), Advies 'Aanvullende vragen groenbemesters'

CDM (2017), Advies 'Stijging gewasopbrengsten en stikstofgebruiksnormen'

CDM (2017), Advies 'Uitruil stikstofruimte tussen bedrijven met grasland die enkel maaien en bedrijven die ook weiden'

CDM (2017), Advies 'Fosfaatgebruiksnormen en gewasopbrengsten'

CDM (2017), Advies 'Criteria voor organischestofrijke meststoffen'

CDM (2017), advies 'Relatie organischestofgehalte in de bodem en nitraatuitspoeling'

CDM (2017), Advies 'Beperking nitraatuitspoeling bij scheuren en herinzaai van grasland'

CDM (2017), Advies 'Nitraatverliezen op grasland en maisland bij gebruik van kunstmest en runderdrijfmest'

7. Producten

Rapporten

Bruggen, C. van, A. Bannink, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis, G.L. Velthof & J. Vonk (2017). Emissies naar lucht uit de landbouw in 2014. Berekeningen met het model NEMA. Wageningen, WOT Natuur & Milieu, WOT-technical report 90. 96 pp.

Bruggen, C. van, A. Bannink, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis, G.L. Velthof & J. Vonk (2017). Emissies naar lucht uit de landbouw in 2015. Berekeningen met het model NEMA, WOT-technical report 98, 138 pp.

Discussiebijeenkomsten

Strategische CDM-advies mestbeleid. 20 januari 2017. Ede

Mestexport. 3 mei 2017 . Wageningen.

Presentaties

Gerard Velthof. Landbouwkundige en milieukundige trends ruwvoerteelt. Commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen. 20 februari 2017, Nijkerk.

Oene Oenema. “Over sturingskracht Meststoffenwet”. Seminar “een 10 voor mest”. Odijk, 15 maart 2017

Oene Oenema. “Naar een effectief mest- en ammoniakbeleid; Analyse van het instrumentarium van het mest- en ammoniakbeleid”. Den Bosch Waterschap Aa en Maas, 31 maart 2017.

Oene Oenema. “Naar een effectief mest- en ammoniakbeleid; Analyse van het instrumentarium van het mest- en ammoniakbeleid”. Alterra, 20 april 2017.

Oene Oenema. “Waarde van bodemvruchtbaarheid” Nederlandse Bodemkundige Vereniging, 21 april 2017

Oene Oenema “ Naar een professionele mestexport. Aanbevelingen voor het verduurzamen van mestexport” . Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 24 augustus 2017

Oene Oenema. Manure policy in Netherlands and Europe. Jiangsu, China, 21 oktober 2017

Oene Oenema. Manure policy in Netherlands and Europe. Cordoba, Argentina, 10 november 2017

Rene Rietra. Determination of the element composition of solid animal manure by NIRS. ManuResource Conference Eindhoven, 28 november 2017

Oene Oenema. Over mestvergisting & bodemvruchtbaarheid. Jumpstart bijeenkomst Zeewolde. 29 November 2017.

Gerard Velthof. Landbouwkundige en milieukundige trends akkerbouw in relatie tot 6e actieprogramma nitraat. 30 november, Putten.

Overig

Gerard Velthof, Jan Huijsmans, Oene Oenema, Paul Goedhart en Jaap Schröder. Emissie-arme mesttoediening; emissiereductie groter dan onzekerheden. Hoorzitting/rondetafelgesprek n.a.v. het rapport "Ammoniak in Nederland".

Deelname Gerard Velthof aan Hoorzitting/rondetafelgesprek Tweede Kamer n.a.v. het rapport "Ammoniak in Nederland". 22 februari 2017.

Deelname Gerard Velthof aan Technische Briefing Milieueffectrapportage 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn. 14 december 2017.

Interviews/citatie in artikel

Oene Oenema. De Boerderij. 19 jan 2017. Mestafzetkosten dalen door fosfaatreductieplan.

Oene Oenema. De Boerderij. 2 mrt 2017 Werkgroep professionalisering export dierlijke mest.

Oene Oenema. De Ondernemer. 27 maart 2017. Beter grote mestfabrieken dan knoeiende boeren.

Oene Oenema. De Volkskrant. 7 juni 2017. Nederlandse sloten opvallend goed in onschadelijk maken meststoffen.

Oene Oenema. De Boerderij. 28 november 2017. Regie nodig in mestsector, adviesrapport ligt klaar.

Gerard Velthof. Nieuwe Oogst. 18 december 2017. Waterkwaliteit beter, maar nog niet op orde.